

»Arhiv u Osijeku«

Budući da je god. 1947. u Osijeku osnovana ispostava Državnog arhiva u Zagrebu, naknadno nazvana »Osječko spremište Državnog arhiva u Zagrebu«, trebala je god. 1957. ta arhivska ustanova navršiti 10-godišnjicu svojega opstanka. Velik je posao, koji je ona kroz to vrijeme izvršila, jer da nje nije bilo, propao bi najveći dio arhivske građe, što je u njoj skupljen. Na svaki način osječka je arhivska ustanova mogla kud i kamo više učiniti, da je bila samostalna, te da je imala potrebitu

pomoć i određeni djelokrug. Njena ovisnost, nedovoljan broj službenika i pomanjkanje materijalnih sredstava postali su štetni. Nije bitan organizacioni oblik, glavno je da on ne postane kočnica razvitku, ali je neminovno moralo doći do neuspjeha s pokušajima, da se arhivske ustanove na terenu nadomjesti s arhivskim magazinima jednog centralnog arhiva, koji zbog glomaznosti svojega područja nije u mogućnosti da ima bilo kakav nadzor nad svojim područjem.

Razvitak prilika uvjetovao je opću decentralizaciju arhivske službe u Hrvatskoj. Naročito zato, jer valja spašavati, osigurati i skupljati ne samo povjesnu arhivsku građu, već i suvremenu. U gradu Osijeku osjećala se također potreba za vlastitom arhivskom ustanovom, pa kad se Osijeku uskratilo pravo da ima svoju arhivsku ispostavu, donio je 17. I. 1956. Narodni odbor općine Osijek gornji grad odluku, da osnuje »Arhiv u Osijeku«, koji će preuzeti »Osječko spremište Državnog arhiva u Zagrebu«. Ta odluka nije odobrena, jer se nije željelo, da novi arhiv bude samo gradski arhiv, t. j. isključivo ograničen na područje grada Osijeka. Stoga je 16. VII. 1956. Narodni odbor kotara Osijek donio rješenje, da on osniva »Arhiv u Osijeku«. Ovo je rješenje 21. XI. 1956. odobrilo Izvršno vijeće Sabora Narodne Republike Hrvatske, pa je sa 1. siječnja 1957., preuzevši dosadanje »Osječko spremište Državnog arhiva u Zagrebu«, »Arhiv u Osijeku« nastavio njegov rad.

Prema zaključku Arhivskog savjeta N. R. Hrvatske ima pod novi Arhiv u Brodu, koj još nije osnovan, potpasti slavonski dio Posavine, a pod Arhiv u Osijeku područje Narodnih odbora kotara Osijek, Vinkovci, Našice i Virovitica. Na taj bi način arhivi i arhivalija čitavog istočnog dijela N. R. Hrvatske konačno mogli doći pod stalni nadzor pokrajinskih arhiva pod čiju nadležnost spadaju, dok je dosadašnje stanje stalno donosilo nenadoknadive gubitke. U pogledu zaštite, skupljanja i znanstvene obrade arhivske građe Osijeka, zapadnog Srijema, Baranje i slavonske Podravine stoje pred novim Arhivom u Osijeku ogromni zadaci. Te velike zadatke moći će on uspješno izvršiti bude li pravilno riješeno pitanje stručnog rukovodstva i ako mu bude pružena potrebna pomoć.

Dr. K. Firingier